

آموزش سازدهنی

(دیاتونیک و کروماتیک)

خودآموز آسان به روش علمی

نوشته کامران حسیده‌کردار

حمیده کردار، ابراهیم، ۱۳۴۷ -
آموزش سازدهنی (دیاتونیک و کروماتیک) خودآموز آسان به
روش علمی / نویسنده کامران حمیده کردار. -- تهران: ابراهیم
حمیده کردار، ۱۳۹۳.
76 ص.: مصور، پارتیسیون

ISBN 964-06-5461-2

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.
Ebrahim (Kamran) Hamidehkerdar ص. ع. به انگلیسی:
How to Play Harmonica (Diatonic and Chromatic)
simple self-Traning with academic Methods.

۱. ساز دهنی -- آموزش. ۲. ساز دهنی -- پارتیسیون. الف. عنوان.
۷۸۸/۸۲ MT ۶۸۲/۳ ح/۸۸
کتابخانه ملی ایران ۸۳-۲۵۲. ۲

عنوان: آموزش ساز دهنی دیاتونیک و کروماتیک

نویسنده: ابراهیم (کامران) حمیده کردار

ناشر: نویسنده

نوبت چاپ: سوم

سال چاپ: ۱۳۹۳

شابک: ۹۶۴-۰۶-۵۴۶۱-۲ ISBN: 964-06-5461-2

این کتاب در پنج هزار نسخه لیتوگرافی، چاپ و صحافی شد.

همه حقوق محفوظ و متعلق به نویسنده است.

این کتاب نیز دارای نرم افزار به صورت اینیمیشن می باشد که می توانید آن را به طور جداگانه تهیه نمایید.

تلفنهای مرکز پخش(نویسنده): ۰۹۱۲۱۸۶۵۰۲۶-۰۹۱۶۰۱-۰۲۱۸۸۸۶۱۶۰۱

ایمیل نویسنده: hamidehkerdar@gmail.com

سایت آموزشگاه موسیقی نغمه دل (به مدیریت کامران حمیده کردار): www.naghmedel.com

فهرست

صفحه

عنوان

۷	مقدمه.....
۹	فصل اول: ساز دهنی دیاتونیک.....
۱۱	درس اول: معرفی ساز دهنی دیاتونیک، نکاتی مهم درباره مراقبت از ساز دهنی.....
۱۱	ساز دهنی دیاتونیک.....
۱۲	ساز دهنی دیاتونیک ترمولو.....
۱۲	نکات مهم درباره مراقبت از ساز دهنی.....
۱۴	درس دوم: طریقه صحیح در دست گرفتن ساز دهنی، روش باز و بسته کردن دست.....
۱۴	طریقه صحیح در دست گرفتن ساز دهنی.....
۱۶	روش باز و بسته کردن دست.....
۱۷	درس سوم: طریقه لب گذاری روی ساز دهنی دیاتونیک ترمولو، روش تنفس هنگام نواختن ساز دهنی.....
۱۷	طریقه لب گذاری روی ساز دهنی دیاتونیک ترمولو.....
۱۹	روش تنفس هنگام نواختن ساز دهنی.....
۲۰	درس چهارم: ترتیب نت‌ها روی ساز دهنی دیاتونیک ترمولودوماژور ۲۴ نت.....
۲۲	درس پنجم: دایره تجسمی نت‌ها، اکتاو.....
۲۲	دایره تجسمی نت‌ها.....
۲۳	اکتاو.....
۲۴	درس ششم: خطوط حامل، خطوط تکمیلی، کلید، کلید سُل.....
۲۴	خطوط حامل.....
۲۴	خطوط تکمیلی.....
۲۵	کلید.....
۲۵	کلید سُل.....

صفحه

عنوان

صفحه	عنوان
۲۶	درس هفتم: انواع نُت‌ها و سکوت‌ها از لحاظ ارزش زمانی
۲۶	نُت‌ها
۲۶	سکوت‌ها
۲۸	درس هشتم: آهنگ جینگل بل
۳۰	درس نهم: آهنگ یک گل سایه چمن
۳۲	درس دهم: نُت‌ها و سکوت‌های نقطه‌دار
۳۳	درس یازدهم: رنگ‌آمیزی آهنگ
۳۵	درس دوازدهم: سمفونی نهم بتهوون
۳۷	درس سیزدهم: میزان و خط میزان، کسر میزان
۳۷	میزان و خط میزان
۳۷	کسر میزان
۳۸	درس چهاردهم: آهنگ تولد مبارک
۴۰	درس پانزدهم: دولا خط تکرار، ولتا، دولا خط پایان
۴۰	دولا خط تکرار
۴۰	ولتا
۴۱	دولا خط پایان
۴۲	درس شانزدهم: آهنگ گل نساء
۴۴	درس هفدهم: میزان‌های ساده، میزان ترکیبی $\frac{6}{8}$
۴۴	میزان‌های ساده
۴۴	میزان ترکیبی $\frac{6}{8}$
۴۵	درس هیجدهم: آهنگ گل گندم
۴۷	درس نوزدهم: آهنگ آذربایجانی
۴۸	درس بیستم: منحنی اتحاد

صفحه

عنوان

۴۹ درس بیست و یکم: آهنگ غوغای ستارگان
۵۱ فصل دوم: ساز دهنی کروماتیک
۵۳ درس اول: معرفی ساز دهنی کروماتیک
 درس دوم: طریقه لب‌گذاری روی ساز دهنی کروماتیک دوماژور ۲۴ سوراخه (۲۴ نته)، تکنیک شیکینگ، تکنیک بندینگ
۵۵ طریقه لب‌گذاری روی ساز دهنی کروماتیک دوماژور ۲۴ سوراخه (۲۴ نته)
۵۶ تکنیک شیکینگ
۵۶ روش شیکینگ
۵۶ تکنیک بندینگ
۵۶ روش بندینگ
۵۷ درس سوم: علائم تغییردهنده نُت‌ها
۵۷ دیز
۵۷ بِمُل
۵۷ بِکار
۵۸ نیم پرده‌های دیاتونیک
۵۸ نیم پرده‌های کروماتیک
۵۹ درس چهارم: ترتیب نُت‌ها روی ساز دهنی کروماتیک دوماژور ۲۴ سوراخه (۲۴ نته)
۶۱ درس پنجم: آهنگ میدولندز
۶۲ درس ششم: آهنگ لاواستوری
۶۴ درس هفتم: آهنگ دارک آیز
۶۶ درس هشتم: آهنگ محلی
۶۸ درس نهم: آهنگ سلطان قلبها (والس ایرانی)
۷۰ درس دهم: آهنگ به من نگو دوست دارم
۷۲ درس یازدهم: آهنگ الهه ناز
۷۴ درس دوازدهم: آهنگ میشل استروگف

کامران حمیده کردار به تاریخ ۱۳۴۷/۳/۳۱ در شهر تهران به دنیا آمد و از سنین کودکی کیبورد و پیانو را آموخت.

در نوجوانی نزد اساتید مجرب به فرا گیری سازدهنی ، فلوت ، نی ، آکاردئون ، گیتار و آواز پرداخت و تحصیلات موسیقی خود را در زمینه آهنگسازی در کشور انگلستان گذراند و آهنگ های با کلام و بی کلام بسیاری ساخته که از صدا و سیما پخش و در کنسرت های متعدد اجرا شده است و نیز در زمینه های مختلف موسیقی از جمله تحقیق و پژوهش ، ساخت و تنظیم آهنگ ، موسیقی درمانی ، تدریس تئوری موسیقی ، آموزش ساز های مختلف و به نگارش کتاب های موسیقی فعالیت داشته است.

او پس از این که نوشتمن کتاب آموزش سازدهنی را به اتمام رساند برای اولین بار نرم افزار آموزش سازدهنی (دیا تونیک و کروماتیک) خود آموز آسان به روش علمی و به صورت اینیمیشن را ساخت. وی آموزشگاه موسیقی خود را با نام نغمه دل تأسیس نمود و موفق به دریافت مجوز درجه یک از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی شد.

کامران حمیده کردار تا کنون سه اختراع به ثبت رسیده دارد که یکی از آنها دستگاه انتقال اصوات و موسیقی به ناسنوايان از راه حس لامسه است ، اختراع دوم دستگاه پیجر و هشدار دهنده برای ناسنوايان و سومین اختراع عصای ویژه نابینایان مجهز به چرخ ، چراغ های لیزری چشمک زن و بوق راهنمایی باشد. همچنان در مراسمی رسمی رئیس جمهور به همراه چند تن از مشهولین کشوری مدرک درجه یک هنری به ایشان اعطا نمودند.

مقدمه

موسیقی غذای روح و روان است و حس اجتماعی بودن را در درون انسان متبلور می‌سازد. موسیقی یکی از علوم ریاضی است که هدف آن مطالعه‌ی صدای‌های موسیقی، بحث در ملایمت و عدم ملایمت، کشش آنها و قواعد ساختن قطعات موسیقی است. بنابراین علم موسیقی شامل دو قسمت است: علم ترکیب نغمات، مربوط به صدای‌های موسیقی و علم اوزان، مربوط به زمان‌هایی که صدای‌های یک نفره را از یکدیگر جدا می‌نماید. پایه‌های این دو قسمت بر اصولی استوار است که از علومی خارج از موسیقی اخذ می‌شوند؛ بعضی از این اصول از ریاضی و بعضی دیگر از فیزیک و علوم طبیعی و برخی از هندسه گرفته می‌شود.

دانشمندان با تحقیقات و آزمایشاتی که به عمل آورده‌اند، نتیجه گرفتند که همه‌ی موجودات زنده‌ی دنیا موسیقی را دوست دارند و با آن بهتر رشد می‌کنند و شاداب‌تر می‌مانند. نتایج آزمایشات نشان داده که پخش موسیقی برای دام، شیردهی آنان را بیشتر می‌نماید، همچنین پخش آن برای گیاهان سرعت رشدشان را بیشتر نموده و باعث شاداب‌تر شدن آنها می‌شود. همان طوری که می‌دانید اگر گیاهان در محیط تاریکی باشند و از روزنه‌ای نور بتاپد، به آن طرف جهت پیدا می‌کنند. همچنین اگر گیاهان در جای ساكتی باشند، چنانچه از سمتی بطور یکنواخت نوای موسیقی خوش پخش شود، گیاهان به همان طرف نیز جهت پیدا می‌کنند.

وقتی از موسیقی صحبت می‌شود، به این معنی نیست که حتماً انسان باید آن را به وجود آورد، بلکه آوای خوش پرندگان، صدای آبشارها و چشمه‌ساران، امواج دریا و صدای نسیم باد که شاخه‌های درختان را نوازش می‌دهد و ... موسیقی‌هایی هستند که در طبیعت وجود دارند و انسان و موجودات زنده‌ی دیگر نیز از شنیدن آنها لذت می‌برند. اگر در این طبیعت بسیار زیبا، سازی باشد که انسان آن را بنوازد، زیبایی آن چند برابر می‌شود، مانند سازدهنی که نواختن آن، نسبتاً ساده و در بین مردم دارای محبوبیت ویژه‌ای است.

سازدهنی به علت حجم کمی که دارد، می‌توان آن را در جیب گذاشته و به راحتی با خود به همه جا برد، مانند بالای کوه، کنار رودخانه، در جنگل و... با صدای دلشیز و زیبایی که دارد، همه را مجذوب خود می‌نماید. سازدهنی تاریخچه‌ای قدیمی دارد. بنابر بعضی اطلاعات ناتوشته، زمانی در حدود سه هزار سال قبل از میلاد مسیح و در زمان امپراتوری عظیم چین وسیله‌ای به نام «شنگ»^۱ اختراع شد که به آن ارگ دهنی نیز می‌گفتند، جنس آن از کدو بود، جداره‌ی آن را سوراخ نموده و به دم پرنده هم می‌آویختند که پرواز پرنده موجب می‌شد اصواتی همانند اصوات فلوت ایجاد شود. که از آن به عنوان الگوی اولیه سازدهنی‌های مدرن امروزی یاد می‌کنند.

«ماریانا کریچگسِر»^۲ که نوازنده‌ای نایینا بود، این ساز را در اواخر قرن هفدهم به شهرت رساند.

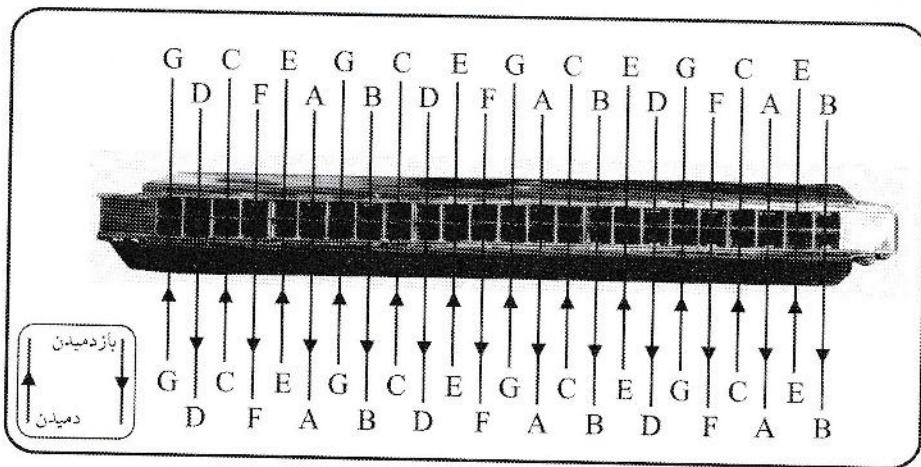
با آرزوی موفقیت و کامرانی برای شما
کامران حمیده کردار

فصل اول: سازدهنی دیاتونیک

۲- سازدهنی دیاتونیک ترمولو:

سازدهنی دیاتونیک ترمولو دارای دو ردیف سوراخ می‌باشد: یک ردیف در بالا و یک ردیف در پایین. مثلاً یک سازدهنی دیاتونیک ترمولو ۲۴ نته، دارای ۲۴ جفت سوراخ (۴۸ سوراخ) می‌باشد که هر یک از سوراخ‌های بالا و پایین آن یک نُت مشترک دارند. مانند تصویری که مشاهده می‌نمایید.

برای تنوع دادن به آهنگ گاهی اوقات می‌توان:

۱- هر یک نُت را به صورت تک صدا، فقط در سوراخ پایینی نواخت.

یا

۲- هر یک نُت را به صورت ترمولو در سوراخ پایین و بالا به طور هم زمان نواخت، این کار باعث می‌شود نوعی ویژه در آن نُت (صدا) به وجود آید.

با سازدهنی‌های دیاتونیک، نیم پرده‌های کروماتیک را نمی‌توان اجرا نمود. بعداً در فصل دوم درباره‌ی نیم پرده‌های کروماتیک شرح خواهیم داد.

نکات مهم درباره‌ی مراقبت از سازدهنی

- سازدهنی را همیشه در جعبه و یا کیسه‌ی مناسب نگهداری کنید تا از گرد و غبار، گرما، سرما و رطوبت محفوظ باشد.

- هر بار پس از استفاده از سازدهنی، آبی که از بخار دهان در آن به وجود می‌آید را باید تخلیه نمود، زیرا آب دهان دارای اسید می‌باشد و به اجزای داخلی سازدهنی به مرور زمان آسیب می‌رساند. همچنین باعث می‌شود اجزای فلزی داخل آن زنگ زده شوند.

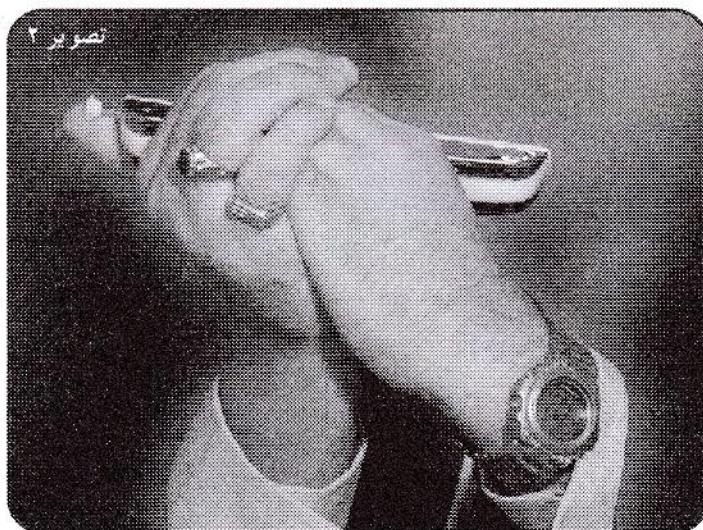
آموزش سازدهنی دیاتونیک و کروماتیک

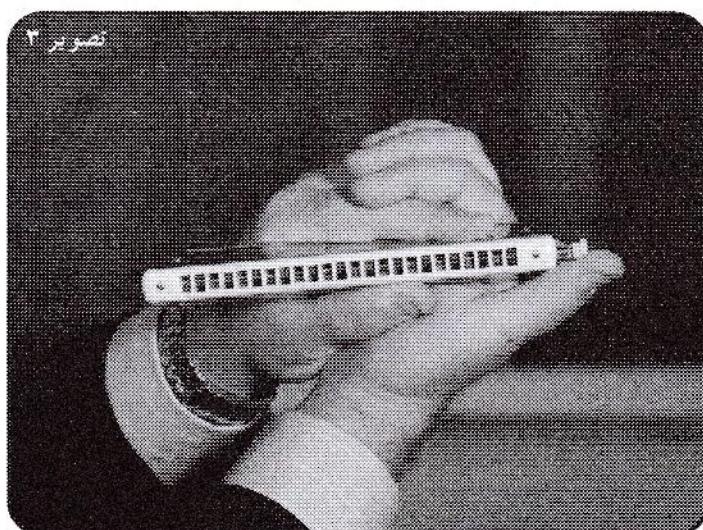
- برای تخلیه آب از سازدهنی، یک دستمال روی بالش ، یا چیزی مانند آن و یا ران پا پهن کنید و سوراخ‌های سازدهنی را روی آن چند بار بزنید تا آبی که در آن وجود دارد، کاملاً تخلیه شود. توجه داشته باشید که این کار را نباید روی میز یا زمین و یا هر جای سفت و سخت انجام داد، زیرا به سازدهنی آسیب می‌رسد.
- حداقل تا نیم ساعت پس از خوردن یا آشامیدن، نباید سازدهنی را نواخت، به خصوص چای داغ که بخار دهان را زیاد می‌کند و یا تنقلاتی مانند بیسکویت، کیک، چیپس و غیره که ذراتشان تا مدتی در دهان باقی می‌مانند و با دمیدن، به درون سازدهنی وارد می‌شوند و به آن آسیب می‌رسانند.
- سازدهنی را جلوی باد کولر، شوفاژ، بخاری و یا نور مستقیم خورشید قرار ندهید و دور از رطوبت نگهدارید.
- از ضربه خوردن و تحت فشار قرار گرفتن سازدهنی جلوگیری نماید.
- قبل از نواختن اگر ساز گرم و یا سرد بود حتماً آن را با دمای بدن یکی نماید و سپس بنوازید زیرا ممکن است ایجاد انبساط و یا انقباض روی اجزای صوتی آن اثر بدی بگذارد.
- هیچ‌گاه در سوراخ‌های سازدهنی محکم و با فشار دم و بازدم نکنید، زیرا این کار باعث می‌شود به اجزای صوتی سازدهنی آسیب برسد و صدای همراه با زوزه و یا نوعی لرزش همراه باشند همچنین نباید در سوراخ‌های سازدهنی آنچنان آهسته دم و بازدم نمود که صدای واضح یا شفاف شنیده نشود.
- لازم به ذکر نکته‌ای بهداشتی است که سازدهنی همانند لوازم شخصی مثل حوله یا مسواک می‌باشد و هر شخص می‌بایست فقط خودش از آن استفاده نماید تا باکتری‌های دهان و همچنین در صورت داشتن بیماری، ویروس‌های واگیردار، از فرد به دیگران و یا از دیگران به او انتقال پیدا نکند، و هر بار پس از استفاده از سازدهنی می‌بایست روی آن قسمتی را که لب و دهان قرار می‌گیرند، توسط پارچه‌ای پاکیزه و نمدار تمیز نمود و بهتر است بعد از آن با الكل سفید نیز روی آن ضد عفونی شود.

سپس مانند تصویر (۲) کف دست و چهار انگشت دست راست را به صورت هلال و قوس درآورید و روی سه انگشتِ دستِ چپ که پشت ساز قرار دارد، بگذارید.

بعد مانند تصویر (۳) شستِ دستِ راست را زیر سازدهنی به سمت راست بگذارید به طوری که دست‌های شما یک کاسه‌ی توحالی پشت ساز ایجاد نماید. باید توجه داشته باشید که هیچ‌گونه درز یا روزنه‌ای به داخل آن کاسه‌ی توحالی راه نداشته باشد. این کار را آن قدر تمرین نمایید تا شیوه‌ی صحیح در دست گرفتن سازدهنی برای شما عادت شود.

توجه داشته باشید، به هنگام نواختن سازدهنی، برای واضح‌تر شنیده شدنِ صدایها، نباید دست‌ها کاملاً به هم چسبیده باشند، لیکن از جایی که درزِ دو دست با هم اتصال دارند، دستِ راست را مقداری باز گذاشته و

Written by : Kamran Hamidehkerdar

How to Play Harmonica (Diatonic & Chromatic)

Simple Self-Training with Academic Methods

